

NORMATIVNE PREKRIVNOSTI IN RAZHAJANJA TOPORIŠIČEVE SLOVNICE IN PRAVOPIŠA (OB LOČILNIH IN NEDOLOČNIH ŠTEVNIKIH)

Helena Dobrovoljc

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU, Ljubljana

UDK 811.163.6'36+811.163.6'35:929Toporišč J.

V obdobju druge polovice 20. stoletja se je Jože Toporišič uveljavil kot avtor oz. soavtor temeljnih priročnikov slovenskega knjižnega jezika: bil je avtor prve slovenske strukturalne slovnice ter glavni avtor novih pravopisnih pravil in vodja skupine za pripravo novega pravopisnega slovarja. V prispevku se bomo osredinili na normativna opozorila glede sredstev neknjižne rabe in primerjali oba priročnika, ubeseditev posameznih napotil ter odzive nanju.

slovnica, pravopis, normativna napotila, neknjižna raba, slovenščina

During the second half of the 20th century, Jože Toporišič established himself as the author or co-author of basic manuals of Slovene: he was the author of the first Slovene structural grammar and the main author of the new normative rules, as well as the chairman of the commission on orthography at the Slovene Academy of Sciences and Arts. This paper focuses on normative warnings regarding non-standard use in the two manuals.

grammar, orthography, normative directives, non-standard usage, Slovene

1 Uvod

Zaton slovnice štirih avtorjev (1964) in afera ob izidu *Slovenskega pravopisa* 1962 sta bila dogodka, ki sta na osrednje jezikoslovno prizorišče v 60. letih prejšnjega stoletja pripeljala Jožeta Toporišiča. V svoji razpravi *Popravljen slovenski pravopis* (1965), v kateri je grajal predvsem konservativnost slovnice, ki so pri opisovanju jezikovnih dejstev ohranjali Breznikova in mladogramatična metodološka izhodišča ter niso upoštevali jezikovnega razvoja, je dal prednost obravnavi jezikovnih prvin z vidika jezikovnega sistema ter se prednostno posvetil stilistiki in normativnosti pregibnostno-naglasnih vzorcev slovenskega knjižnega jezika. Toporišiču je bilo v nadaljevanju omogočeno,¹ da je v obdobju od 1965 do 1970 objavil srednješolski učbeniški kvartet z naslovom *Slovenski knjižni jezik 1–4*, v letu 1976 pa je izšla

¹ Ob dejstvu, da Toporišič zaradi radikalne polemčnosti do akademskih in ljubiteljskih jezikoslovcev in morda še katerega razloga tedaj ni dobil predavateljskega mesta na Univerzi v Ljubljani, kritike pa je bil deležen tudi od jezikovnokonservativnih vrhov SAZU, zlasti Josipa Vidmarja, ostaja nerazjasnjeno botrstvo njegovemu nemotenemu izdajanju šolskih učbenikov. To je tudi za današnje okoliščine razmeroma nenavadno, saj je svoje jezikoslovne ideje širil med šolajoče se, preden je postal univerzitetni profesor ali še preden bi jezikoslovna javnost strokovne novice sprejela ali zavrnila.

prva izdaja velike slovnice z naslovom *Slovenska slovnica* (SS), ki ob dveh dopoljenih izdajah oz. več ponatisih (npr. 2000, 2004) »predstavlja naj sodobnejšo celovito slovensko slovnico in je kot taka standardni referenčni priročnik za večino slovenskega znanstvenega in strokovnega jezikoslovja« (Marušič, Žaucer 2015).

Drugi veliki projekt Jožeta Toporišiča se navezuje na pravopis: v že omenjeni kritiki slovnice štirih avtorjev je kritično ost usmeril v pravopisne rešitve *Slovenskega pravopisa* 1962, ki so ga avtorji slovnice vključili v svoje delo. Toporišičevi predlogi so bili usmerjeni tako v bolj razvidno organiziranje kot tudi v vsebinsko poenostavljanje pravil. Svoje teze je argumentiral najprej v polemiki z Jakobom Riglerjem ob izidu prvega zvezka *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* (1971; SSKJ), po pripravi predloga novih pravil oz. *Načrta pravil za novi slovenski pravopis* (1981) ter v odgovorih razpravljavcem v javni razpravi. Pravila so kot plod dela Pravopisne komisije pri SAZU, kateri je predsedoval, luč sveta ugledala najprej samostojno leta 1990 (*Slovenski pravopis I – Pravila*), desetletje kasneje pa tudi skupaj s slovarjem (*Slovenski pravopis* 2001; SP 2001).² V primerjavi z dotedanjimi priročniki je novi pravopis pri presoji oz. vrednotenju jezikovnih prvin izrazilo sinhrono orientiran, saj oba glavna avtorja iz ugotavljanja jezikovnih dejstev izključujeta izvor jezikovnih prvin ali individualen odnos posameznika do njih. Lahko bi rekli, da novi pravopis temelji na sinhronem pojmovanju jezikovne pravilnosti, ki prednostno izhaja iz ustrezanja aktualnemu jezikovnemu sistemu knjižne slovenščine.

Obe deli sta tudi v sedanjem trenutku – ne glede na to, da zahtevata tako gradivsko in konceptualno prenovo kot tudi preureditev konceptov z upoštevanjem evolucije jezikoslovne misli in sistemskih inovacij – obravnavani kot aktualna referenčna priročnika.

2 Normativni slovnični podatki in njihov prikaz v obeh priročnikih

Od slovnice in pravopisa kot (vsaj v okviru treh desetletij) sočasno nastalih normativnih del pričakujemo prekrivne normativne podatke, tj. podatke o sinhroni normi oz. podatke o jezikovnih pojavih vseh ravni v razmerju do knjižnojezikovne zvrsti oz. glede na knjižnojezikovni standard (Dobrovoljc 2014: 44). Čeprav je med njima razlika tako v notranji organiziranosti (npr. pravopisnih pravil in slovarja ter slovnice) kot tudi v tem, da slovnica normativna dejstva odseva implicitno – skozi neposredno opisovanje pojavov knjižnega jezika, so bistveni podatki vendarle prekrivni. Konkretno Toporišič v slovnici (SS 2004) le mestoma opozarja na razširjene jezikovne pojave, ki iz t. i. neknjižnih zvrsti oz. pogovornega jezika prodirajo v knjižno slovenščino. Tej opisnosti načeloma sledijo tudi pravopisna pravila, medtem ko je slovar – nasprotno – ekspliciten prav pri označevanju neknjižnega, in to tako na izrazni ravni kot na ravni izbire leksikalnih sredstev.³ Razlike in podobnosti bomo prikazali s primerjavo normativnih opozoril glede skladenjske rabe ločilnih in pregiibanja nedoločnih števnikov.

² Pripravili so ga sodelavci Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v sodelovanju s Pravopisno komisijo SAZU pod vodstvom Jožeta Toporišiča.

³ V pričujočem prispevku se zaradi formalnih omejitev posvečamo le prvim.

2.1 Ločilni števnik kot prilastki

Primerjali smo ubeseditev normativnega opozorila glede rabe ločilnih števnikov v Toporišičevi *Slovenski slovnici* (izdaja iz l. 2004) in obeh delih *Slovenskega pravopisa* (2001):

- (1) Izražanja z ločilnimi števnikoma ni treba zametovati, kjer je krajše in hkrati jasno. Še kar se držijo ločilni števnikoma pri množinskih samostalnikih: *Raztrgal sem troje čeveljčke* (tri pare čeveljčkov), *pa nimam še ljubice*. (lj) – *Hiša ima dvoje vhodna vrata: sprednja in zadnja. – Kupil sem dvoje gosli. – Na Slovenskem so dvoje ali troje Jesenice* (ali: *je dvoje ali troje Jesenic*) ipd. Neknjižno pogovorno se sliši v takih primerih tudi že *tri vhodna vrata, dve gosli, tri Jesenice*. (SS 2004: 333–334)
- (2) Pri števnih samostalnikih je raba ločilnih števnikov namesto glavnih čedalje redkejša (*petero delavcev, dvoje kmetov*), pri množinskih in pri neštevnih samostalnikih je edina dopustna (*dvoje vrat/dvoja vrata, dvoje grabelj/dvoje grablje, dvoje vino*). Oblike kakor z *dostimi, z večimi, s parimi* so kot prilastki neknjižne. (SP 2001: § 877)
- (3a) **tróje** -ih tudi **tróje** – ločil. količ. štev. (ô; ô) dogovoriti se s ~imi delavci: z zidarjem, pleskarjem, električarjem; ~ možganov, grabelj, vrat; redk. ~ prijatelj *trije prijatelji*; ~ oken *tri okna* (SP 2001 – slovar)
- (3b) **tríje** tudi **trijé** trí -í glav. štev. -ém -í -éh -émi (î; ê) ~ bratje; ~i lipe; ~i okna; ~i tisoč; ~i ure hoda; obvladati ~i svetovne jezike; igra v ~eh dejanjih; delati v ~eh izmenah; V ~eh letih bo projekt končan; zmagati s ~emi goli prednosti; °~ možgani *troje možganov*; °~i grablje *troje grabelj*; °~i vrata *troje vrat*; Počakaj ~i, štiri minute; jezikosl. ~i pike <...> (SP 2001 – slovar)

Analiza ubeseditve sestavka v slovnici (1) glede skladske rabe ločilnih števnikov nakazuje precej sproščeno uporabo tudi slogovno zaznamovanih sredstev, ki jih avtor uporablja tudi v prenesenem pomenu, kar je za znanstveno oz. akademsko pisanje neznačilno tako v žanrskem (npr. Lillis, Curry 2010) kot besedilnostilističnem smislu in nas usmerja k opredelitvi besedila kot poljudnoznanstvenega (Pogorelec 1989: 20; Sajovic 1989: 57):

- »izražanja z ločilnimi števnikoma ni treba zametovati«,
- »[š]e kar se držijo« (v pomenu 'jih uporabljamo'),
- »neknjižno pogovorno se sliši« [podčrtala H. D.] (SS 2004: 333–334).

Vsebinsko ustrezna ubeseditev v pravopisnih pravilih (2) je precej bolj eksaktna, ni kramljajoča in uporabniku ne dopušča dvoumnih interpretacij, hkrati pa je tudi normativno izrecna in žanrsko ustreza zahtevam znanstvenega besedila:

- »raba ločilnih števnikov namesto glavnih [je] čedalje redkejša [...], pri množinskih in neštevnih samostalnikih je edina dopustna« [podčrtala H. D.] (SP 2001: § 877).

Slovarski prikaz (3) v pravilih opisanega je vsebinsko sicer prekriven, a je za strokovno slabše poučenega uporabnika, nestrokovnjaka lahko tudi zavajajoč, saj mora za ustrezno interpretacijo slovarskega zapisa prepoznati abstraktne skupine samostalnikov z enakimi kategorialnimi lastnostmi (npr. neštevni, števni, množinski samostalnik).

Uporabnik bi moral povezati tudi slovarski prikaz glavnega (*trije*; 3a) in ločilnega števnikarja (*troje*; 3b), pri čemer mu tradicionalno krajsanje slovarskih iztočnic s tilde in uporaba krožca v pomenu 'nepravilno' nista v pomoč. Obvestilno učinkovitejši je vsekakor »informativni-normativno« zapis v SSKJ (4).

(4) **tróje** štev. neskl. (Ġ) *skupina treh enot*

- a) pri množinskih samostalnikih: troje grabelj, vil; iti skozi troje vrat / kupiti troje škornje *tri pare*
- b) pri drugih samostalnikih: troje prijateljev; troje oken *tri okna*
 // troje ti moram povedati *tri stvari*
 // skupina treh različnih enot: redili so troje živali: kravo, prašiča in kokoši / troje je mogoče: ali so ga ujeli ali je ušel ali se je kje skrtil; prisl.: vsega je imela po troje; večerjati v troje
- alp. naveza v troje *trije, navezani na isti vrvi*
- (SSKJ).

Četudi v SSKJ ni opozorjeno na nepravilno rabo, ampak je le s kvalifikatorskim pojasnilom (npr. »pri množinskih samostalnikih«) pojasnjeno, da je raba ob množinskih samostalnikih običajna oz. evidentirana, je uporabnik obveščen o slovnični posebnosti, ki ga zanima.

2.2 Nedoločni števnikarji in njihova sklonljivost

Drugačen razkorak prinaša primerjava obravnave nedoločnih števnikarjev, pri katerih je manjša razlika v upovedovalnem slogu pisca oz. piscev, kaže pa na različen odnos do normativnih omejitev.

V slovnici (5) avtor nakazuje, da je sklonljivost nedoločnih števnikarjev lastnost »zlasti pogovornega jezika« in da slovničarji »že desetletja preganjajo sklanjalne oblike teh izrazov« (Toporišič 2004: 332). Kljub ubesedenemu napotku se avtor zapisa implicitno distancira od stroge prepovedi in prepovedi ne ponovi tudi sam.

(5) Zlasti pogovorno se sklanja tudi nedoločni števnikar: *mnogo ljudi, mnogih ljudi, mnogim ljudem* itd. Prim. *še z malimi izjemami, po tolikih nastopih*. Posebno pogosto se tako sklanjata celo izraza *dosti* in *več*: *Govoril sem z dostimi ljudmi, V večih primerih sem jih svaril. Slovničarji že desetletja preganjajo sklanjalne oblike teh izrazov.* [podčrtala H. D.] (SS 2004: 332)

Bolj normativno prepovedovalna je pravopisna ubeseditiv. V pravilih (6) je uporabnik opozorjen na neknjižnost sklanjanja nedoločnih števnikarjev, vendar mora biti tudi strokovno primerno podkovan, če hoče ustrezno interpretirati termine tipa *sklanjanje z neglasovnimi končnicami* ali *raba števnikarja kot prilastka*. V primerjavi z ubeseditivjo v slovnici je pravopisna zahtevnejša in očitno ni namenjena najširšemu krogu jezikovnih uporabnikov. Še bolj normativno ostra je slovarska gradivska razširitev pravopisnega pravila, saj opredeljuje sklanjanje nedoločnega števnikarja ob samostalniku kot napako najvišje stopnje in označi tako rabo s črno piko, ki označuje sredstvo, prepovedano za rabo v knjižnem jeziku (7a, 7b). Tako izrecna normativna

prepeved se je v nakazanem loku slovnica – pravopisna pravila – pravopisni slovar oblikovala šele v zadnji fazi, torej pri tretjem priročniku.

(6) Nedoločni števniki na soglasnik ali *-i imajo samo neglasovne končnice* (z *nekaj/več/dosti ljudmi*). [...] Oblike kakor z *dostimi*, z *večimi*, s *parimi* so kot prilastki neknjižne. [podčrtala H. D.] (SP 2001: § 877)

(7a) **dôsti**² – nedol. količ. štev. (ó) ~ fantov, jablan, koles; ~ sorodnikom je pomagal; Z ~, ~imi ljudmi se je srečal (SP 2001 – slovar)

(7b) **vèč**² – nedol. količ. štev. (è) V nalogi je ~ napak, ne samo štiri; imeti ~ otrok; Z ~, ~imi delavci bi bilo lažje (SP 2001 – slovar)

Primerjava kaže, da je način ubeseditve, ki se v pregledanih priročnikih razteza od poljudnoznanstvenega v slovnici do znanstvenega⁴ v pravopisnih pravilih, za uporabnika razumljivejši od okrajšanega slovarskega zapisa, ki pogosto pušča odprta vprašanja in dvome o ustreznih oblikah.

Opisano razmerje se potrjuje tudi v drugih primerljivih segmentih normativnih opozoril v slovnici in obeh delih pravopisa, npr. nekaj primerov iz oblikoslovja in besedotvorja:

- neobveznost preglasa orodniških obrazil pri samostalnikih moškega spola 1. sklanjatve z osnovo na *c, č, j, š, ž* (*bruc – brucem* in *brucem*) v slovnici (SS 2004: 196) in obveznost v obeh delih pravopisa (SP 2001: § 794);
- pregibanje samostalnikov moškega spola 1. sklanjatve s končajem *-io* (tip *radio*) nakazuje večjo enakovrednost dvojnic v slovnici (SS 2004: 283) in pravopisnem slovarju, pravila pa dajejo prednost preglasu varianti (SP 2001: § 794);
- dvojnica *-ima* ali *-ma* (*perut perutima/perutma*) pri samostalnikih ženskega spola 2. sklanjatve pri dajalniku, mestniku množine in dvojine ter orodniku dvojine v slovnici (SS 2004: 293), ne pa tudi v pravopisu, kjer pravila (SP 2001: § 821) favorizirajo obliko z *i*, slovar pa brez *i* (*izbrati med dvema možnostma*);
- neobveznost preglasa svojilnega pridevniškega obrazila *-ov* z osnovo na *c, č, j, š, ž* (*Horac – Horacov* ali *Horačev*) v slovnici (SS 2004: 196) in obveznost v pravopisu (SP 2001 – slovar).

Našteto, sicer paberkovalno nabrano po obravnavanih priročnikih, nakazuje na normativna razhajanja, katerim zagotovo botruje različno gradivsko izhodišče, časovna distanca, različna narava priročnikov, z upoštevanjem Toporišičevega avtorstva pri obeh delih pa nekoliko manj avtorjev vidik.

3 Sprejem obeh priročnikov v javnosti in iskanje razlogov za kritiko

Strokovna javnost je slovnico leta 1976 (odzivov na kasnejše ponatise skorajda ni bilo) sprejela kot liberalnejšo različico dotedanjih slovnici, saj »kljub jasnemu nor-

⁴ Pri opredelitvi se sklicujem na raziskave, v katerih sta bili obe zvrsti primerjani z vidika uporabe slovnicih, skladenjskih in semantičnih sredstev (Sajovic 1989).

mativnemu hotenju dopušča veliko variant znotraj samega zbornega jezika« (Dular 1978: 57). *Slovenska slovnica* je bila avtorsko delo, izdano pri sicer ugledni založbi, brez avtoritativnega zaledja znanstvene ali visokošolske ustanove, a kljub temu je kritika presodila, da jo »lahko tudi brez formalne institucionalizacije priznavamo za praktično najbolj avtoritativen opis sodobne knjižne slovenščine« (prav tam: 57). Tudi danes velja Toporišičeva slovnica za referenčno delo, na katero »se sklicuje velik del tako znanstvenih in strokovnih slovenističnih razprav kot tudi strokovnih in poljudnih jezikovnih priročnikov« (Marušič, Žaucer 2015). Primerjava napotil glede knjižne rabe števnikov pa priča, da prav slovnica ne odsevajo avtoritativnosti oz. samovoljnosti, temveč gre za dejanski rabi približan opis.

Medtem ko je v slovnici normativna pristojnost imaginarno »podeljena« avtorski instanci, pa pravopisna kompetenca izhaja ne le iz realnosti normativne informacije, temveč tudi iz avtoritativnosti ustanove, ki je priročnik izdala. Kljub akademskemu zaledju je pravopisni priročnik doživel pri sodobnikih precej več kritik kot slovnica. Kritiki pravil so bili poleg privržencev tradicionalnega urejevalnega, torej normativno predpisovalnega pogleda na jezik zlasti jezikoslovci neslovenisti, ki kot poznavalci tujih jezikov tudi danes pogosto nasprotujejo domačenju in s tem tudi izginjanju pomembnih razlikovalnih lastnosti izvornih jezikov v poslovenjenih besedah oz. zgradbah (npr. Spoznanja 1982). Po izidu slovarja pa je bil odziv javnosti obrnjen; protislovno je bilo sprejeto zlasti eksplicitno normativno označevanje neknjižnih prvin: po mnenju jezikoslovcev strokovnjakov so npr. grafične oznake (pika, krožec, puščica) konservativne (»uzakonjanje z grafičnimi znamenji, ki ga slovensko jezikoslovje oz. slovenska jezikovna kultura ne pozna že štirideset let«; Vidovič Muha 2002: 119), po mnenju laikov pa so pozdravljene, saj jih pojmujejo kot obvestilno bolj nedvoumne od diapazona slovarskih oznak: »Pohvalno je, da so pravopisci pri mnogih naredili puščico s pomenom 'odsvetovano', tu in tam celo črno piko« (Lenarčič 2002).⁵

Stopnjevana normativnost v obeh delih pravopisa ni bila sorazmerna z družbeno »težo« večavtorskega priročnika, ki sta ga sestavljali dve generaciji jezikoslovcev: v obdobju 70. let starejša generacija (Toporišič, Rigler in Bajec) in v obdobju 90. let mlajša skupina leksikografov (Toporišič, Dular in redatorska ekipa Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri ZRC SAZU). V prispevku prikazani fragment primerjave med normativnimi napotili obeh priročnikov namreč kaže, da so normativne prepovedi SP 2001 pogosto neupravičeno zaostrene, nekatere obstoječe dvojnice, ki so v slovnici opisane kot žive, četudi v pogovorni rabi, pa so po nepotrebem in brez utemeljitve ukinjene. Zagotovo je številnosti nadaljnjih kritik botrovala tudi razširitev sloja uporabnikov priročnikov, ki si je želela prebrati utemeljitve za normativne odločitve v pravopisnem slovarju, zlasti za tiste, ki jih slovnica in včasih tudi pravila sploh niso potrdila. Krog uporabnikov oz. »bralcev pravopisa« kot priročnika

⁵ Nadaljnja kritična recepcija pravopisnih določil v večji meri pritrjuje dejstvu, da je način normiranja iz pravopisov 1962 in 1950 presegel že SSKJ (Vidovič Muha 2002), zato bi bilo smiselno pravopisna slovnica pojasnila nasloniti na SSKJ, seveda z upoštevanjem premikov v jezikovnem sistemu.

za najširši krog jezikovnih uporabnikov se je namreč z nastopom elektronske dobe tako razširil, da bi že izdaja v letu 2001 zahtevala povsem novo zasnovo.⁶

4 Sklep

Namen pričujoče raziskave je bil predstaviti normativno usmeritev dveh Toporišičevih referenčnih priročnikov za sodobni knjižni jezik in poiskati razloge za razhajanja pri recepciji obeh del v javnosti. S primerjavo fragmentov normativnih napotil smo odgovorili na vprašanje o nepopolni prekrivnosti temeljnih normativnih usmeritev obeh priročnikov, kar je – ob upoštevanju okoliščin izhajanja in pričakovanj javnosti ob izidu leta 2001 – mogoče povezati tudi z različnim sprejemanjem obeh priročnikov, ki sta nastajala pod Toporišičevim vodstvom.

Iz orisane epizode v razvoju slovenske normativistike je razvidno, da se strokovna javnost zaveda pozitivnega vpliva in referenčnega značaja, ki ju uporabnik pripisuje široko razširjenemu slovnici oz. akademskemu priročniku, a zato od njega zahteva večjo stopnjo konsenza in verodostojnost uslovarjenih normativnih informacij. Zdi se, da se je v pravopisu po normativno razmeroma blagi in hkrati gradivsko dokumentarni Toporišičevi slovnici, ki je nastajala nekaj desetletij (1976–2004), normativna intenca stopnjevala do skrajnosti. S pravopisnim poskusom normiranja nekaterih sistemsko mogočih, a v realnem jeziku neobstoječih možnosti (npr. nekaterih feminativov, samostalnikov na *-ost* ipd.), se je skoraj podrlo že vzpostavljeno razmerje pri standardiziranju sodobne slovenščine. Kljub temu pa časovni odmik narekuje tudi drugačno razmišljanje: neaktualne normativne prepovedi, ki jih je raba že odplavila, beremo v slovnici danes kot zanimivosti, v elektronsko dostopnem slovarju pa jih, kljub temu da ustvarjajo informativno preobloženost, skorajda ne opazimo. Koncept sodobnega standardizacijskega sistema je odvisen od okoliščin časa in realnosti jezikovne rabe, ki ga oblikuje oziroma mora oblikovati vsaka generacija nekoliko po svoje, kar narekuje jezikoslovcem danes večjo »čuječnost« pri opazovanju jezikovne skupnosti.

Literatura

- DOBROVOLJC, Helena, 2014: Normativna informacija v slovarju. *Jezikoslovni zapiski* 20/1. 43–57.
- DULAR, Janez, 1978: Nova slovenska slovnica. *Slavistična revija* 26/1. 45–55.
- LENARČIČ, Simon, 2002: *Pojasnila k »Odgovoru na Simona Lenarčiča 'Čeri v slovenskem pravopisnem morju'«*. www.popravopis.si (dostop 8. 5. 2016).
- LILLIS, Theresa, CURRY, Mary Jane, 2010: *Academic Writing in a Global Context The politics and practices of publishing in English*. Routledge.
- MARUŠIČ, Lanko, ŽAUCER, Rok, 2015: Jože Toporišič. Slovenska slovnica. Kozma Ahačič (ur.): *Slovenske slovnice in pravopisi: spletišče slovenskih slovnice in pravopisov od 1584 do danes*. www.fran.si (dostop 8. 5. 2016).
- Načrt pravil za novi slovenski pravopis*, 1981. Ljubljana: SAZU.

⁶ Takemu razmišljanju pritrjujejo tudi vprašanja jezikovnih uporabnikov, ki so naslovljena na Jezikovno svetovalnico Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, v kateri so vse pogosteje izražene želje po utemeljitvi normativnega napotka.

- POGORELEC, Breda, 1989: Znanstveno besedilo, njegove jezikoslovne prvine in slog. Ada Vidovič Muha (ur.): *Slovenski jezik v znanosti 1. Zbornik prispevkov*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete. 11–22.
- SAJOVIC, Tomaž, 1989: Razmerje med poljudnoznanstvenim in znanstvenim jezikom. Ada Vidovič Muha (ur.): *Slovenski jezik v znanosti 1. Zbornik prispevkov*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete. 49–57.
- SSKJ = *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, 1970–1991. Ljubljana: DZS. www.fran.si
- SP 2001 = *Slovenski pravopis*, 2001. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. www.fran.si
- Spoznanja in pripombe javne razprave o Načrtu pravil za novi pravopis*, 1982. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- TOPORIŠIČ, Jože, 1965: Popravljen slovenski slovnica. *Jezik in slovstvo* 10/6–7. 209–217.
- SS 2004 = Toporišič, Jože, 2004: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 2002: Kaj je novega v knjižnem jeziku? Ob izidu Slovenskega pravopisa. *Slavistična revija* 51/2. 117–122.